

KARTA PRZEDMIOTU

Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów: Lekarski
Forma studiów: Stacjonarne
Stopień studiów: Magisterskie, jednolite
Specjalności: Bez specjalności
Rok akademicki: 2023/2024

MEDYCINA SĄDOWA Z PROPEDEUTYKĄ NAUK SĄDOWYCH	
NAZWA PRZEDMIOTU	Medycyna sądowa z propedeutyką nauk sądowych
LICZBA PUNKTÓW ECTS	3
JĘZYK WYKŁADOWY	Polski
PROWADZĄCY	dr hab. Krzysztof Woźniak dr Ewa Rzepecka-Woźniak dr Elżbieta Skupień dr Tomasz Kupiec dr Sebastian Rojek mgr Marta Barszcz
OSOBA ODPOWIEDZIALNA	dr hab. Krzysztof Woźniak
LICZBA GODZIN	
WYKŁADY	48 godz.
ĆWICZENIA	2 godz.
CELE PRZEDMIOTU	
CEL 1	Celem zajęć jest zapoznanie z zakresem współczesnej medycyny sądowej, jej odrębnością od dyscyplin klinicznych, uzyskaniem podstawowych umiejętności przydatnych dla lekarza każdej specjalności.
EFEKTY UCZENIA SIĘ	
MW1	Wiedza: Student zna i rozumie pojęcie śmierci gwałtownej i nagłego zgonu a także różnicę między pojęciami urazu a obrażenia.
MW2	Wiedza: Student zna podstawy prawne i zasady postępowania lekarza podczas oględzin zwłok na miejscu ich ujawnienia; oraz sądowo-lekarskiego badania zwłok.
MW3	Wiedza: Student zna zasady diagnostyki sądowo-lekarskiej i opiniowania w przypadkach dotyczących dzieciobójstwa i rekonstrukcji okoliczności wypadku drogowego.

MEDYCINA SĄDOWA Z PROPEDEUTYKĄ NAUK SĄDOWYCH

MW4	Wiedza: Student zna zasady opiniowania sądowo-lekarskiego dotyczące: zdolności do udziału w czynnościach procesowych; skutku biologicznego oraz uszczerbku na zdrowiu.
MW5	Wiedza: Student zna formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc w rodzinie i w instytucjach, społeczne uwarunkowania różnych form przemocy oraz role lekarza w jej rozpoznawaniu.
MW6	Wiedza: Student rozumie kulturowe, etniczne i narodowe uwarunkowania zachowań ludzkich.
MW7	Wiedza: Student zna podstawy medycyny opartej na dowodach.
MW8	Wiedza: Student zna zagadnienia: dziecka maltretowanego i wykorzystywania seksualnego, upośledzenia umysłowego, zaburzeń zachowania: psychoz, uzależnień, zaburzeń odżywiania i wydalania u dzieci.
MW9	Wiedza: Student zna i rozumie pojęcie kalectwa, inwalidztwa i niepełnosprawności.
MW10	Wiedza: Student zna obowiązki prawne lekarza w zakresie stwierdzenia zgonu.
MW11	Wiedza: Student zna pojęcie błędu medycznego, najczęstsze przyczyny błędów medycznych i zasady opiniowania w takich przypadkach.
MW12	Wiedza: Student zna zasady pobierania materiału do badań toksykologicznych i hemogenetycznych.
MU1	Umiejętności: Student identyfikuje czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznaje przemoc i odpowiednio reaguje.
MU2	Umiejętności: Student prowadzi dokumentację medyczną.
MU3	Umiejętności: Student podczas badania dziecka rozpoznaje zachowania i objawy wskazujące na możliwość wystąpienia przemocy wobec dziecka.
MU4	Umiejętności: Student stara się unikać popełnienia błędu medycznego we własnych działaniach.
MU5	Umiejętności: Student wykazuje odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym.
MU6	Umiejętności: Student rozpoznaje własne ograniczenia, dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych, planuje własną aktywność edukacyjną.

MEDYCYNA SĄDOWA Z PROPEDEUTYKĄ NAUK SĄDOWYCH

WYMAGANIA WSTĘPNE

Dobra znajomość anatomii i fizjologii człowieka. Znajomość metod diagnostycznych ze szczególnym uwzględnieniem badań obrazowych. Znajomość podstaw dyscyplin klinicznych. Dobra orientacja w zakresie problematyki prawa medycznego i deontologii.

TREŚCI PROGRAMOWE

SZCZEGÓŁOWY OPIS BLOKÓW TEMATYCZNYCH

WYKŁAD 1	Miejsce i znaczenie medycyny sądowej wśród nauk medycznych. Podstawowe różnice z dyscyplinami klinicznymi co do sposobów wnioskowania. „Pomostowość” medycyny sądowej. Historia medycyny sądowej. Pośmiertne badania obrazowe. Skanowanie laserowe i fotogrametria. Ewaluacja danych z PMCT i PMCTA. Perspektywy rozwoju medycyny sądowej. (dr hab. Krzysztof Woźniak)
WYKŁAD 2	Sądowo - lekarska sekcja zwłok. Modyfikacje techniki sekcyjnej. Rodzaje i sposób pobierania materiału do dalszych badań podczas sekcji zwłok. Protokół sekcji zwłok. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 3	Udział medyka sądowego w oględzinach miejsca ujawnienia zwłok. Oględziny zwłok na miejscu ich ujawnienia. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 4	Tanatologia ogólna. Śmierć. Rodzaje śmierci. Znamiona śmierci. Przemiany pośmiertne. Oględziny zwłok na miejscu ich ujawnienia. Określanie czasu zgonu. Kazyistyka. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 5	Antropologia sądowa 1. Różnicowanie kości ludzkich i zwierzęcych. Profil biologiczny NN na podstawie szkieletu: płeć, wiek w chwili śmierci, wysokości ciała. Zagadnienia dotyczące zmienności wewnątrzpopulacyjnej, problematyki trendu sekularnego oraz zróżnicowania cech epigenetycznych. Nowoczesne metody wykorzystywane w antropologii fizycznej: tomografia komputerowa, skanowanie laserowe i druk 3D. (mgr Marta Barszcz – dyplomowany antropolog sądowy)
WYKŁAD 6	Antropologia sądowa 2. Metody identyfikacyjne. Rekonstrukcją twarzy na podstawie czaszki. Analiza zatok czołowych. Analiza uzębienia. Ocena kośćca z uwzględnieniem dostępnych wcześniejszych materiałów klinicznej radiologii. Problemy etyczne związane z metodami oceny wieku u osób żywych. (mgr Marta Barszcz – dyplomowany antropolog sądowy)
WYKŁAD 7	Zgony nagłe z przyczyn chorobowych samoistnych. Kazyistyka. Odrębność histopatologii sądowo - lekarskiej. Ocena materiału o wysokim stopniu rozkładu. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 8	Pojęcie urazu a obrażenia. Rodzaje obrażeń. Obrażenia spowodowane narzędziami tępymi. Neurotraumatologia sądowo - lekarska. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)

MEDYCYNA SĄDOWA Z PROPEDEUTYKĄ NAUK SĄDOWYCH

WYKŁAD 9	Sądowo - lekarskie aspekty opiniowania w wypadkach komunikacyjnych. Zagadnienia kryminalistyczne. Rekonstrukcja wypadków drogowych. Wypadki lotnicze. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 10	Obrażenia spowodowane narzędziami ostrymi kończystymi. Opiniowanie w przypadkach zabójstw. Obrażenia obronne. „Nadzianie się” na nóż. Kazyistyka. Postrzały z broni palnej. Kazyistyka. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 11	Uduszenie gwałtowne. Zagardlenie. Kazyistyka. Utonięcie. Porażenie prądem elektrycznym. Kazyistyka. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 12	Dzieciobójstwo. Zespół dziecka maltretowanego. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 13	Opiniowanie sądowo - lekarskie w celu określenia skutku biologicznego doznanych obrażeń. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 14	Badanie w celu określenia stopnia uszczerbku na zdrowiu dla potrzeb postępowania cywilnego. Kazyistyka. (dr Elżbieta Skupień)
WYKŁAD 15	Badanie osób dorosłych dla potrzeb postępowania. Ujawnianie cech tortur i złego traktowania. Rola biegłego sądowego. Asertywność biegłego. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 16	Określanie zdolności do udziału w czynnościach procesowych oraz zdolności do odbywania kary. Kazyistyka. Współpraca w zespole opiniującym z lekarzem psychiatrą. Ubezwłasnowolnienie. Prowadzenie leczenia bez zgody chorego. (dr Elżbieta Skupień)
WYKŁAD 17	Błąd medyczny. Niepowodzenie diagnostyczne i terapeutyczne. Rola medyka sądowego w zespołach opiniujących na temat domniemanego błędu medycznego. Zachowania lekarza w celu ochrony przed popełnieniem błędu medycznego. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 18	Sądowo - lekarska sekcja zwłok - prezentacja procedury badania sekcyjnego. (dr Ewa Rzepecka-Woźniak)
WYKŁAD 19	Podstawy toksykologii sądowo - lekarskiej. (dr Sebastian Rojek)
WYKŁAD 20	Wybrane zagadnienia toksykologii sądowo – lekarskiej. Środki odurzające i substancje psychotropowe, środki zastępcze. Środki podobnie działające do alkoholu w organizmie uczestników ruchu drogowego. Środki wykorzystywane w celach kryminalnych. Nowe substancje psychoaktywne. (dr Sebastian Rojek)

MEDYCINA SĄDOWA Z PROPEDEUTYKĄ NAUK SĄDOWYCH

WYKŁAD 21	Wirtualna sekcja zwłok – analiza materiału z akwizycji pośmiertnego badania TK. Problemy dotyczące identyfikacji zwłok. Zmiany chorobowe samoistne i pourazowe. Zabójstwa z uwzględnieniem ran kłutych i obrażeń postrzałowych. (dr hab. Krzysztof Woźniak)
WYKŁAD 22	Alkohol etylowy i alkohole niekonsumpcyjne w toksykologii sądowo - lekarskiej. Zatrucie tlenkiem węgla. (dr Sebastian Rojek)
WYKŁAD 23	Genetyka sądowo - lekarska. Zasady pobierania materiału do badań. Badanie dowodów rzeczowych. Problemy związane z kontaminacją. (dr Tomasz Kupiec)
WYKŁAD 24	Problematyka diagnostyki spornego ojcostwa z wykorzystaniem polimorfizmu DNA. Historia badań fenotypów: grupy krwi, HLA. (dr Tomasz Kupiec)
ĆWICZENIE 1	Sądowo - lekarska sekcja zwłok - prezentacja przypadków i udział w badaniu sekcyjnym.
METODY DYDAKTYCZNE	
	Prezentacje multimedialne; Studium przypadku; Wykłady; Ćwiczenia laboratoryjne.
NAKŁAD PRACY STUDENTA	
GODZINY KONTAKTOWE Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM	50 godz.
GODZINY BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO	Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury: 30 godzin
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU	80 godzin
REGULAMIN ZAJĘĆ I WARUNKI ZALICZENIA	
	[1] Uczestnictwo w zajęciach; [2] Opanowanie materiału uwzględniające założone efekty kształcenia; [3] Obserwacja studenta w dłuższej perspektywie czasowej służąca weryfikacji umiejętności praktycznych.
METODY OCENY POSTĘPU STUDENTÓW	
W ZAKRESIE WIEDZY	Pytania otwarte.
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI	Pytania otwarte z uwzględnieniem umiejętności syntezy informacji i wyciągania własnych wniosków.

MEDYCYNA SĄDOWA Z PROPEDEUTYKĄ NAUK SĄDOWYCH

W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH	Nie dotyczy.
SPRAWDZIANY KSZTAŁTUJĄCE	Dyskusja – pytania zadawane Studentom podczas prowadzonych zajęć; udział w zajęciach.
SPRAWDZIANY PODSUMOWUJĄCE (I i II termin)	Termin I: Pisemna odpowiedź na 15 pytań otwartych. Termin II: Egzamin ustny.
KRYTERIA EGZAMINU/ ZALICZENIA Z OCENĄ	
NA OCENĘ 3,0	Przyswojenie materiału w stopniu wystarczającym do dokonywania jego syntezy i formułowania poprawnych wniosków; 60 – 66% możliwych do uzyskania punktów.
NA OCENĘ 3,5	Przyswojenie materiału w stopniu pozwalającym na dokonywanie jego właściwej syntezy i formułowanie prawidłowych wniosków; 67 – 74% możliwych do uzyskania punktów.
NA OCENĘ 4,0	Dobre przyswojenie materiału w stopniu pozwalającym na dokonywanie jego właściwej syntezy i płynne formułowanie prawidłowych wniosków; 75 – 82% możliwych do uzyskania punktów.
NA OCENĘ 4,5	Swobodne przyswojenie materiału z płynną orientacją w jego zakresie, umiejętność jego właściwej syntezy i łatwe formułowanie prawidłowych wniosków; 83 – 90 % możliwych do uzyskania punktów.
NA OCENĘ 5,0	Swobodne przyswojenie materiału z jego szeroką podbudową, płynną orientacją w jego zakresie, umiejętność jego właściwej syntezy i łatwe formułowanie prawidłowych wniosków; powyżej 90 % możliwych do uzyskania punktów.

MEDYCYNĄ SĄDOWĄ Z PROPEDEUTYKĄ NAUK SĄDOWYCH

LITERATURA OBOWIĄZKOWA

- [1] V.J. DiMaio, D. DiMaio — Medycyna sądowa, Wrocław, 2003, Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner;
[2] J.Payne-James, R.M.Jones (red.) —Simpson Medycyna sądowa, 2021, Edra Urban & Partner;

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- [1] G.Teresiński (red.) — Medycyna sądowa tom 1. Tanatologia i traumatologia sądowa, Warszawa, 2019, PZWL;
[2] G.Teresiński (red.) — Medycyna sądowa tom 2. Diagnostyka sądowa, Warszawa, 2020, PZWL;
[3] Z.Marek, M.Kłysz — Opiniowanie sądowo-lekarskie i toksykologiczne, Kraków, 1998, Kantor Wydawniczy Zakamycze;
[4] D.Dolinak, E.Matshes, E.O.Lew — Forensic Pathology: Principles and Practice 1st Edition, 2006, Elsevier Academic Press;
[5] P.Saukko, B.Knight (red.) — Knight's Forensic Pathology 4th Edition, Boca Raton, 2016, CRC Press;
[6] B.Madea (red.) — Handbook of Forensic Medicine 1st Edition, Chichester, 2014, Wiley Blackwell;
[7] M.J.Thali, M.D.Viner, B.G.Brogdon (red.) — Brogdon's Forensic Radiology, Second Edition, London / New York, 2011, CRC Press;
[8] M.J.Thali, R.Dirrhofer, P.Vock (red.) — The Virtopsy Approach. 3D Optical and Radiological Scanning Reconstruction in Forensic Medicine, London / New York, 2009, CRC Press;
[9] S.Grabherr, J.M.Grimm, A.Heinemann (red.) — Atlas of Postmortem Angiography, Cham, 2016, Springer International Publishing.